

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de SAAMBINDER

**GEREFORMEERDE GEMEENTE
GORINCHEM**

08 Pinksteren

12 Investeren
in het huwelijk

24 Geloofsoefeningen

Een onbevattelijke belofte

ds. J.M.D. de Heer, Rotterdam

En daarna. Het ziet op de tijd na de vreselijke sprinkhanenplaag waarmee het boek Joël begint. Een onheilspellende stilte hing er boven de kale vlakten. God toorde op het volk. Maar, het was een beginsel der smarten! Nog was het einde niet.

► En daarna zal het geschieden dat Ik Mijn Geest zal uitgieten op alle vlees...

Joël 2:28

De Heere liet Joël zien dat er nog een andere dag zou komen, het laatste gericht. Geloven wij dat? Er is een verband tussen de oordelen in deze wereld en het laatste oordeel.

In de tijd daartussen zal de Heere nog grote wonderen werken. Hij zal de Leraar ter gerechtigheid zenden, dat is Christus (Joël 2:23). Deze zal het offer der gerechtigheid brengen. Op grond

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE GORINCHEM

Na verschillende jaren in Giessendam te hebben gekerkt, gaat er vanaf 18 mei 1937 af en toe een predikant van de Gereformeerde Gemeenten in Gorinchem in een weekdienst voor. Op 25 juli 1937 leidt ouderling A. Korevaar in een zaaltje in de

Zusterstraat de eerste zondagse leesdiensten. Nadat een aantal personen de plaatselijke Christelijke Gereformeerde Kerk heeft verlaten, neemt het aantal kerkgangers vanaf 1938 sterk toe. Op 17 mei 1944 wordt de afdeling in Gorinchem zelfstandig. In verband met de groei van de gemeente betreft men in 1953 een nieuw kerkgebouw (met 232 zitplaatsen) aan het Paardenwater. In 1982 komen daar nog zo'n 170 zitplaatsen bij. Twintig jaar later wordt de bestaande vergaderzaal uitgebreid en ingericht als multifunctionele ruimte. De geschiedenis van de gemeente is beschreven in 'Van Uwe trouw en goedheid'.

De gemeente telt 207 belijdende leden en 154 doopleden.

van Christus' arbeid zal God daarna Zijn Geest uitgieten op alle vlees. Dwars door het rechtvaardige oordeel heen verheerlijkt God Zijn genade. Daarom is er verwachting, ook nu. Waarom? Omdat de Heere de Onveranderlijke is in Zijn verbondstrouw. Anders is er niet de minste verwachting. Aan onze zijde is het afgesneden. Want Gods oordeel is rechtvaardig. Leerden we dat hartelijk belijden?

Geest op vlees

'En daarna zal het geschieden dat Ik Mijn Geest zal uitgieten op alle vlees'. Heel kort gezegd staat hier: Geest op vlees. Is dat geen eeuwig wonder? De Heilige Geest op zondig vlees. In de schepping was er een harmonie tussen Gods Geest en de mens. Maar in onze diepe zondeval hebben we ons vrijwillig en moedwillig losgescheurd van God. Wat is er overgebleven? Paulus schreef daarover: Daarom dat het bedenken des vleses vijandschap is tegen God.

Hebben we zo ons bestaan leren kennen en inleven? Zonder het ontdekkende werk van Gods Geest kennen we onszelf niet. Daardoor verstaan wij ook niet hoe groot het wonder is als Gods Geest wordt uitgieten op vlees. Genade wordt dan bijna iets vanzelfsprekends, iets wat beredeneerd wordt.

Juist de ontdekking van ons bestaan geeft een worsteling aan Gods genadetroon. Gods Geest op vlees? Dat kan toch niet? God is zo heilig. Zo rechtvaardig. Ook als de Heere oefeningen in het genadeleven schenkt, wordt deze worsteling verstaan. Dieper moet worden ingeleefd wat het woord vlees inhoudt. Na zoveel genade te hebben ontvangen heeft Paulus het beleden: Ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde. Geest op vlees? Dat kan toch niet?

De weg verklaard

Hoe groot is het wonder als de Heere de weg van zalig worden verklaart voor hen voor wie zalig worden onmogelijk is. De belofte over Gods Geest op vlees ligt verklaard in het Borgwerk van Christus. Het Woord is vlees geworden, zo lezen we in Johannes 1. De eeuwige Zoon van

God wilde menselijk vlees aannemen, als een rijtje uit een afgehouden tronk. Zo wilde Hij vlees worden, maar gezalfd met de Geest. God gaf Hem Zijn Geest niet met mate. Zo heeft Hij Zijn Borgwerk vervuld. Christus rustte niet voordat Hij Zijn geest had overgegeven aan Zijn Vader. Toen Hij dat laatste kruiswoord uitsprak, had Hij Zijn offer volbracht. Zijn vlees was gebroken, Zijn bloed vergoten. Plaatsbekledend onderwierp Hij Zich aan het strenge oordeel Gods, opdat veroordeelden door Hem het leven zouden ontvangen.

Om Christus' wil wordt Gods Geest geschonken aan zondige, vleselijke mensen. Geschonken? Jawel, maar in de tekst staat een woord dat nog rijker is. Uitgieten, zo profeteerde Joël. Uitstorten, zo haalde Petrus deze tekst in Handelingen 2 aan. Dat is groot. Uitgieten en uitstorten zien op een overvloed. Als het heel hard regent, zeggen we wel dat het giet, of dat het stort. In die rijkdom heeft Gods Geest gewerkt op de Pinksterdag. Er werden er op één dag drieduizend bekeerd en na die tijd nog velen.

De belofte over Gods Geest op vlees ligt verklaard in het Borgwerk van Christus.

Is Gods hand verkort? Als we op onszelf zien, is het onmogelijk dat Gods Geest in rijke mate wordt uitgegoten. Maar, de kracht van Christus' offer is niet verminderd. De gewilligheid om verloren zondaren zalig te maken is niet verminderd. Leg uw en jouw vleselijke bestaan maar aan de Heere

voor. Vraag maar: U bent God, U weet er toch raad mee? Zie op mij in gunst van boven, wees mij toch genadig, Heere.

Het woord uitgieten ziet ook op het eenzijdige werk van Gods Geest. Wie kan het laten regenen? Geen mens. Dat hoeft ook niet, want de Heere laat het in de natuur regenen. Wie kan Gods Geest uitgieten? Totaal machteloos zijn we. En onwillig. Maar God gaat door met Zijn werk. Hij werkt soeverein en is dus niet afhankelijk van mensen. Dat is juist een reden om aan te houden om de werking van Zijn Geest af te smeken.

Allerlei vlees

Mijn Geest op alle vlees, zo lezen we in de tekst. Het zal duidelijk zijn dat het woordje alle geen ruimte biedt voor een algemene verzoeningsleer. Christus is niet voor alle mensen gestorven. Gods Geest wordt niet aan alle mensen geschonken. Uit het vervolg van de tekst blijkt wat het woordje alle betekent. De kanttekenaren wijzen daar ook op. Alle betekent, net zoals in andere Bijbelteksten, allerlei. Dat betekent het ook in de zo vaak verkeerd aangehaalde woorden: Welke (dat is God) wil dat alle mensen zalig worden (1 Tim. 2:4). God wil het wel, maar wij moeten nog willen, zo wordt vaak gezegd. Hoe slordig en vluchtig wordt de Bijbel vaak gelezen en aangehaald! Maar zo komen de grootste dwalingen de kerk binnen. Laten we toch waakzaam zijn. Zonen, dochters, ouden, jongelingen, dienstknechten, dienstmaagden, zo vervolgt de tekst. Alle vlees betekent dus allerlei vlees. Christus stortte Zijn bloed voor de jongeling te Naïn, voor de oude Anna, voor de apostel der liefde en voor de hoofdman bij het kruis. Wereldwijd gaat Gods Geest uit, om zondaren zalig te maken. Wat is het kenmerk van al die mensen op wie Gods Geest wordt uitgegoten? Ze zijn allemaal vlees. Zo leren ze zichzelf ook kennen. Daarom zal het voor hen allemaal het wonder worden dat God Zijn Geest wilde uitgieten tot hun zaligheid. Daarmee zullen ze eindigen in het welbehagen van God drie-enig. Omdat Hij het heeft gedaan. ♦

Uit:
MEER DAN OVERWINNAARS
ds. G.H. Kersten
(uitg. De Banier, 1953).

'Zou ik verhalen van... David?'

Hebreeën 11:32

DAVID

Zo is ons natuurlijk leven een vertrouwen op onszelf. Een beter weten, gelijk Saul, die de Heere verwierp en door Hem verworpen werd. Ach, greep het onze ziel aan eer het te laat is. Wij gaan de eeuwigheid tegemoet. Zonder God in Christus zullen wij niet kunnen. Het worde hier een verloren zaak voor ons, opdat wij de behoudenis buiten onszelf leren zoeken. Het ware geloof komt op uit de diepte der zelfverloochening, gelijk wij in het leven van David steeds zagen. Onze hoogten zullen wij moeten verlaten, opdat wij in Christus, en in Hem alleen, onze zaligheid mogen vinden.

De ware wachters op de Heere hebben een gelovige zielswerkzaamheid, waarin zij zich tot God wendden. Zoals Davids koningschap menselijkerwijze onmogelijk was, zo heeft dat volk geleerd hoe verloren hun ziel ligt voor God, maar dat laat hen niet koud en onverschillig. Integendeel, zij roepen met David uit: 'Ik zoek U, o God, in de dageraad; mijn ziel dorst naar U in een land, dor en mat, zonder water'. God schenkt de ziel van de wachtenden het heil waarnaar zij uitzien, de zaligheid van met God te worden verzoend, het geluk van Gods kinderen, wat Ruth verkoos boven geheel Moab, en de vrijmaking der ziel. De belofte was hun toegezegd dat de eeuwige heerlijkheid, die God Zijn volk deed aanschouwen, ook geschonken zou worden. De Heere trekt Zijn volk heen naar dat heil, waarop Hij hen doet hopen en dat zij levendig begeren. Met hoogachting voor het

► toegezegde heil verlangen zij naar de dag der vervulling. Meermalen zuchten zij: 'Heere, hoe lange?' gelijk de dichter in Psalm 13. Maar God heeft het heil hun in de belofte toegezegd. David kan het koninkrijk niet verwachten dan na de zalving door Samuël.

Welnu, also spreekt de Heere tot Zijn volk. Hij eigent de belofte aan de Zijnen toe. Een verwachting die niet steunt op Gods beloften aan ons, is ijdel en zal als rook verdwijnen. Maar met David zeggen degenen die in het geloof de Heere verwachten:

*Gedenk aan 't woord gesproken tot
Uw knecht,
Waarop Gij mij verwachting
hebt gegeven.*

Want hoewel Hij Die het beloofd heeft niet liegen kan, is er geen rusten dan in de vervulling van de belofte. Uit Davids weg blijkt zo duidelijk dat die vervulling door het onmogelijke loopt. Hoe zouden wij dan ooit Gods weg bewandelen indien niet het geloof ons op Zijn heil deed hopen?

Welaan dan, volk van God, mocht de Heere u in die levende geloofsverwachting doen wandelen. Het is een teken van de grote donkerheid die over Gods volk verspreid is, dat er zo weinig levende verwachting in het hart is. Het mocht ons eens aangrijpen als de vervulling der beloften vertoeft. David was soms in grote vrees. 'Ik zal nog een der dagen in Sauls hand omkomen', zo riep hij uit. Omkomen kon echter niet. Dat kan met niet één oprechte wachter op de Heere. God staat voor Zijn eigen werk in. Laat die helse Saul jagen en achtervolgen, hij graaft zijn eigen graf. Dat doe ons wel te meer schuilen bij de Heere en op Zijn Woord Hem manen, opdat er geen stilzitten in onze ziel zij.

► wordt vervolgd

Namen van de Heilige Geest

ds. G.J. van Aalst, Nieuw-Beijerland

In het verleden hebben we weleens rond de Kerstdagen de vele namen van de Middelaar in ons blad gepubliceerd. Zijn namen hebben rijke inhoud. In hoe Hij heet wordt ons bekendgemaakt Wie Hij is en hoe Hij werkt. Ter gelegenheid van de Pinksterdagen hebben we uit de rijke Godsopenbaring van de Heilige Schrift namen van de Heilige Geest verzameld. Daaruit wordt ook duidelijk Wie Hij is en hoe Hij werkt. Ter onderwijzing en om rustig te overdenken!

- De Geest (Joh. 3:6)
- De Heilige Geest (Luk. 1:35/11:13 enz.)
Ps. 51:13 – *kanttekening 24: Hebr. den Geest Uwer heiligheid*
- De Heilige Geest der belofte (Ef. 1:13)
- De Geest des (Heeren) HEEREN (Jes. 61:1/11:2)
- De Geest Gods (Gen. 1:2 / Rom. 8:9)
- De Geest des levenden Gods (2 Kor. 3:3)
- De Geest uws Vaders (Matth. 10:20)
- De Geest Zijns Zoons (Gal. 4:6)
- De Geest van Jezus (Hand. 16:7)
NB: De Statenvertaling heeft alleen 'Geest, maar geeft in de kanttekening de toevoeging van Jezus.
- De Geest van Jezus Christus (Fil. 1:19)
- De Geest van Christus (Rom. 8:9)
- De Geest der dienstbaarheid en de Geest der aanneming tot kinderen (Rom. 8:15)
- De Geest der heiligmaking (Rom. 1:4)
- De Geest der wijsheid en der openbaring in Zijn kennis (Ef. 1:17)
- De Geest der wijsheid en des verstands (Jes. 11:2)
- De Geest des raads en der sterkte (Jes. 11:2)

- De Geest der kennis en der vreze des HEEREN (Jes. 11:2)
- De Geest der waarheid (Joh. 14:17/15:26)
- De Geest des geloofs (2 Kor. 4:13)
- De Geest des levens (Rom. 8:2)
- De Geest der heerlijkheid (1 Petr. 4:14)
- De Geest der genade (Hebr. 10:29)
- De Geest der genade en der gebeden (Zach. 12:10)
- De Geest des oordeels en de Geest der uitbranding (Jes. 4:4)
- De Geest Zijns monds (Ps. 33:6)
- De eeuwige Geest (Hebr. 9:14)
- Uw goede Geest (Ps. 143:10)
- (Eén Geest (Ef. 4:4) / zeven Geesten)
- De Trooster (Joh. 16:7).
NB: kanttekening 10 geeft 'Voorspraak'.
- Voorspraak (1 Joh. 2:1)
- Kracht des Allerhoogsten (Luk. 1.35)
- Adem des Almachtigen (Job 33.4)
- Geest der profetie (Op.19:10).
Zie ook geloofsbelijdenis van Nicea:
Die gesproken heeft door de profeten.
- Hierdoor wordt Hij ook de 'Kracht' Gods genoemd (Luk. 1:35; Rom. 15:13,19),
evenals de 'Vinger Gods' (Luk. 11:20,
vgl. met Matth. 12:28),
Die de wonderwerken verrichtte
(zie dezelfde teksten).
- Ps. 51.14 vrijmoedige Geest, kanttekening 26;
vergelijk dit met de Geest des kindschaps, waarvan
Rom. 8:15, 16. Anders: de Geest der goedwilligheid,
vrijmoedigheid.
- Toepasser
- Werker Ps. 45, kanttekening 25:
'Versta de zalving des Heiligen Geestes, Die een
Auteur en Werker is van alle geestelijke vreugde.'
- Werkmeester van het geloof / de wonderbaarlijke
Werkmeester alles goeds (DL III/IV 16)
- Voltooier / Vervuller
- Vernieuwer
- Medewerker
- Bekwaammaker
- Geest van Immanuël
- Leidsman van Gods kinderen
Ook wel: Plaatsvervanger van Christus /
Gods Zaakbezorger bij de Kerk / Helper /
Bijstandverlener/ Pleitbeslechter / Leermeester /
Schatmeester van de volheid in Christus /
Levendmaker / Heiligmaker / Onderwijzer / Opvoeder.
- Daarom wordt Hij een 'Getuige' genoemd (1 Joh. 5:7).
Hij 'getuigt' met onze geest (Rom. 8:15,16).
Hij 'verzegt' en 'zalft' ons als ons 'Onderpand'
(2 Kor. 1:22,23; Ef. 4:30).
- Uit de Geloofsbelijdenis van Athanasius:
wij noemen iedere Persoon afzonderlijk God en
Heere (dus ook Heilige Geest). Idem voor Eeuwige,
Almachtige, Ongeschapene, Onmetelijke.

De wonderbaarlijke Werkmeester alles goeds.

Hiervan afgeleide namen:

- Voorspraak / Trooster / Raadgever / Pleitbezorger /
Helper / Zaakwaarnemer / Belangenbehartiger
- Auteur van de Heilige Schrift (2 Petr. 1:21) / Auteur
van het geloof en geestelijke vreugde/ Auteur van
de schepping aller dingen (Ps. 33, kanttekening 10)
- Derde Persoon *der (heilige) Drievuldigheid*
(NGB, art. 11; Ps. 51 en kanttekening 24)
- Voorschot / Zegel / Onderpand / Gids / Getuige
(Rom. 8:16) / Leraar (Joh. 14:26)

Bijvoeglijke naamwoorden vóór Geest:

heilige / eeuwige / goede / lieve

Daarnaast komt de Heilige Geest voor onder veel
beeldspraak zoals:

- Noordenwind en Zuidenwind (Hoogl. 4:16)
- Wind / storm / vuur (Hand. 2)
- duif
- (zalf)olie
- dauw
- water (bij Ezechiël)
- moeder (denk aan baren/wedergeboorte).

Daarom wordt van Hem gezegd dat Hij in de schepping
'gezweefd', 'gerust' heeft 'op de wateren',
zoals een hen op eieren.
(Deut. 32:11, Gen. 1:2; Ps. 33:6) ♦

De openbaring van de Heilige Geest

ds. P. Honkoop sr. (1891-1963)

Ds. P. Honkoop sr. heeft in een pinksterpreek over Handelingen 2:4a, 'En zij werden allen vervuld met de Heilige Geest', geschreven wat het betekent als de Persoon van de Heilige Geest Zich openbaart. We laten u graag de samenvatting lezen.

Nadat ds. Honkoop overdacht heeft wat het betekent als Gods kinderen het beleven mogen een thuiskomen te vinden bij God (de toegepaste weldaad van de Hemelvaart), zegt hij: 'En toch is het weer niet lang van duur. Want ook dan blijft er een gemis over aan de openbaring van de derde Persoon, hetwelk is de verzegeling van alle weldaden door de Geest tot een vastheid van onze staat en van het erfdeel des Heeren.

Want de Heilige Geest is de eerste Persoon Die in het hart van Gods kind ontvangen wordt, maar de Laatste Die door het volk als Persoon gekend wordt en in het statelijke leven als derde Persoon en als Verzegelaar aan de ziel geopenbaard wordt. Wel kent dat bekommerde volk iets van Zijn verlichting, van Zijn kracht en Zijn werk, van Zijn leiding en Zijn lieflijke vertroosting. Ja, zelfs kennen ze iets van de verzegeling van de weldaden die verheerlijkt werden in hun harten. Maar de Verzegelaar als Persoon is hun nog verborgen. Zelfs kennen we die Persoon nog niet, al is het dat we met Christus in de dood zijn gegaan, al is het dat wij met Christus zijn opgestaan, al is het dat we met de Vader bevredigd zijn, vrijgemaakt en vrij verklaard van alle schuld en straf.

Een gemis

Men kan dan in de praktijk niet weten dat er zulk een Geest is.

Want waaruit weet men dat? Wel, uit de bekendmaking van de Heere Zelf, en dan als vrucht daarvan gebracht zijnde in het gemis van die Persoon. Welk gemis, zo vraagt ge misschien? Dat gemis komt bij dat volk zelf openbaar. Hoewel ze een Vader hebben, durven ze toch gedurig de Vadernaam niet op de lippen te nemen. Ze hebben een fundament en kunnen zich niet rustig daarop verlaten. Ze kennen Christus in de kracht Zijner opstanding en kunnen toch geen gebruik van die Christus maken. Wel mag dat volk zeer veel van de weldaden en de werkingen des Geestes geopenbaard zijn, maar de bron waaruit dit vloeit, is voor hen nog verborgen. Veel mogen ze vertroost zijn, maar de Trooster Zelf is hun nog vreemd. Veel mag dat volk verzegeld zijn, maar de Verzegelaar Zelf hebben ze nog nooit door het geloof omhelsd.

Maar, is dat dan zo'n weldaad, terwijl het maar een unicum is dat men eens iemand ontmoet die in waarheid de drie Personen in hun huishoudelijk werk onderscheiden kennen mag. Koop eens een pand of een boerderij, rust u dan voordat de koopakte verzegeld is? Zo is het ook hier. Want het zegel, de Heilige Geest, brengt de vastheid aan, brengt de zekerheid en

Deze Geest verzegelt al Gods werken der genade, die verheerlijkt zijn in de ziel. En deze Geest getuigt met onze geest dat wij kinderen Gods zijn, door Welke wij roepen: 'Abba, lieve Vader'.

de onverbreekelijkheid aan. Vandaar ook dat Job in de nacht van beproeving kon zeggen: 'Ik weet, al verdoemen jullie me allemaal, dat mijn Verlosser leeft'.

Deze Geest doet ons roemen in de ellenden en doet ons met Paulus over dood en graf heen zien. Is deze vrucht des Geestes, die uit deze openbaring vloeit, niet kostelijk, geliefden, wanneer de Heilige Geest als Persoon is geopenbaard en Hij als een onderpand der ziel ontvangen is? Want het is dan de Geest, Die ons terugleidt tot in de stille raad des vredes, Die ons inleidt in die eeuwige verbondskamer daarboven, waar de Vader wordt gekend en omhelsd als de diepe oorsprong van alle dingen.

Verzegeling

Als de Geest op Zich neemt alle weldaden die verworven zijn door Christus, toe te passen en deelachtig te maken, dan aanbidt men de Vader in Zijn eeuwige en soevereine gedachten. Dan aanbidt men de Zoon in Zijn eeuwige zondaarsliefde, Die een eeuwige gerechtigheid heeft teweeggebracht. Ja, dan aanbidt men de Geest, Die in Christus is als het licht van de zon. Dan ziet men in de oorsprong der dingen. Hij is in ons als het licht in de natuur. Hij belicht hart en verstand om te zien en door het geloof al de weldaden toe te eigenen en zich toe te passen. Deze Geest verzegelt al Gods werken der genade, die verheerlijkt zijn in de ziel. En deze Geest getuigt met onze geest dat wij kinderen Gods zijn, door Welke wij roepen: 'Abba, lieve Vader'.

Hij verzegelt ons al de beloften die in Christus Jezus ja en amen zijn. Hij verzegelt ons al de volmaaktheden die voor ons zijn de weldaden des eeuwigen verbonds. Hij verzegelt ons de eeuwige erfenis en schenkt Zich weg als een Trooster in heiligmaking, want Hij is de Geest des geloofs, Die ons leert roemen, zelfs in de verdrukking. Hij is een Geest van blijdschap, waardoor alle droefheid moet plaatsmaken

voor innerlijke blijdschap. Dan staat niets meer in de weg, niets tussen God en onze ziel! Het licht gaat over het gehele bouwplan, geliefden!

Nevelen weg

Zolang het geen Pinksteren geweest is, ligt Jezus' gehele lijdensweg voor de ziel nog in het duister. Dan liggen zelfs de opstanding en de hemelvaart nog in nevelen gehuld. Maar met de Pinksterdag wordt alle nachtelijke duisternis weggevaagd. Dan hoort men Petrus met de grootste vrijmoedigheid opkomen voor de profetie van Joël.

De Geest van Pinksteren is en blijft voor dat volk de Geest der heiligmaking. Hoe laag de ziel het ook laat liggen, hoe laag het ook met hem afloopt hier op de wereld, deze Geest in hem blijft zijn onderpand in de ziel, de trouwring van de eeuwige erfenis. Daarmee reist dat volk de weg met blijdschap, en zeggen ze met Paulus: 'Wij hebben altijd goede moed'. Dat is vrucht van Pinksteren.

Wat mag dat volk nu gelukkig zijn. Christus kennende als hun Borg, met de Vader verzoend en met de Heilige Geest als een Verzegelaar als een onderpand in hun ziel zijn ze met een drie-enig God verzoend. Opdat zij te allen tijde met Paulus kunnen zeggen: 'Ik weet in Wie ik geloofd heb'. Dan mag er op de wereld gebeuren wat er gebeurt. Dat volk van God moest eens meer uitgaan om deze Christus te kennen en nader te kennen.

Er is nog wel volk onder ons, maar het is te vroeg klaar, te vroeg rijp, te vroeg wijs. Als de zaligheid hun maar ontsloten is, is het voor de meesten al genoeg. Als de zonden bedekt zijn, dan eigenen ze zich al toe met Sion door recht verlost te zijn. Schuld is er niet meer en een Borg is niet van node. Dat is een vastgevaaren christendom! Waar komt dat door? Dat komt doordat de Geest zo weinig (door)werkt. Want waar de Geest gaat werken, wordt men in het gemis

▶ ds. P. Honkoop sr.

teruggebracht. Waar de Geest werkt, wordt men geleid in de valleien des doods. Maar als wij zelf gaan werken, klimmen we de ellende uit. Zo worden wij vastgevaaren schepen. Want wij willen altijd de hoogte in. Voor een veertje is nog wat wind nodig om de lucht in te gaan, maar dat is voor u niet nodig en voor mij niet.

Aanbidding

Wat hadden Petrus en de discipelen een aangenaam leven en wat kregen zij Goddelijke lessen. Ze werden er echter zo groot mee dat ze dachten wel met Jezus te kunnen sterven. Ze begrepen er niets van dat ze straks nog aan Hem geërgerd zouden worden bij Zijn dood en zouden dolen als schapen over de bergen. En zo is het nog!

God mocht eens willen werken door Zijn lieve Geest. Hij mocht de doden eens doen opstaan, Zijn volk nog eens ontdekken, ontgronden en uitbranden, opdat zij in alles de dood zouden vinden en aan alles zouden sterven, opdat er plaatsgemaakt werd voor het Goddelijke rechtsgeding om de hele erfenis, verloren in het paradijs, in Christus terug te ontvangen. En dat alles tot de glorie van Zijn Naam, tot de eeuwige aanbidding van de Goddelijke Personen. En dat alleen omdat God het wil. ♦

Het gehele huis waar zij zaten

J. van 't Hul, Lieren

Op de dag van het Pinksterfeest zijn de discipelen bijeen in een huis. Want het geluid als van een geweldig gedreven wind vervult 'het gehele huis waar zij zaten'. Waar waren ze?

Vanaf de Olijfberg, bij Jeruzalem, was de Heere Jezus ten hemel gevaren. De discipelen hebben het met het blote oog kunnen zien. Sprakeloos hebben ze Hem als ware ooggetuigen nagekeken, totdat een wolk Hem beschermend en bewarend wegnam. De discipelen mochten Hem nakijken, tot op zekere hoogte. Jezus voer voor hun oog met gejuich omhoog, met geklank der bazuin.

Wat nu? De Meester had hun gezegd 'dat zij van Jeruzalem niet scheiden zouden' (Hand. 1:4b). Ze gaan dus niet naar huis, niet naar hun visnetten, maar ze gehoorzamen de opdracht

van hun Meester. In blijdschap dalen ze de Olijfberg af om terug te keren naar de stad. Wat moeten ze in de stad gaan doen? Dat was hun ook gezegd: '... verwachtende de belofte des Vaders' (Hand. 1:4c). Ze moeten in Jeruzalem blijven om de Heilige Geest te ontvangen, om te wachten op de belofte des Vaders, zoals ze die van hun Meester hadden gehoord (vers 4d).

Huis of tempel?

Vroeg in de morgen 'van de dag van het Pinksterfeest' vinden we de discipelen terug in 'het gehele huis waar

zij zaten' (Hand. 2:2b). Welk huis is dat geweest? In Lukas 24:53 staat dat ze naar 'de tempel' gingen. In Handelingen 1 vers 13 lezen we dat ze na het binnenkomen van de stad 'in de opperzaal gingen'. Er zijn nu drie lokaties genoemd: de discipelen gaan naar de tempel, gaan in een opperzaal en zitten in een huis. Waar zijn ze geweest?

Omdat de discipelen waarschijnlijk nog erg aan de tempel verbonden zijn geweest, nemen veel verklaarders aan dat ze ergens bij de tempel bijeengekomen zijn, in de voorhof bijvoorbeeld, of in een van de zuilengalerijen. Met het 'gehele huis' is dan een van de grotere ruimten van de tempel bedoeld, want straks blijkt daar een grote mensenmenigte aanwezig te zijn.

Bijbelverklaarder Dächsel zegt echter: ze waren 'in het gewone lokaal hunner vergaderingen'. Hij denkt aan 'een particulier huis'. Het ligt immers niet voor de hand, zegt hij, dat de Joodse oversten, die Jezus zo vijandig gezind waren, Zijn discipelen zomaar een bepaalde zaalruimte in de tempel hadden toegewezen om samen te komen. De discipelen zochten de afzondering ('opdat de Heere iets bijzonders aan hen zou kunnen doen') en zijn dus in een gewoon huis bij elkaar. God is niet aan één plaats gebonden, zeker niet aan de tempel waaruit Hij Zijn heerlijkheid reeds had teruggetrokken. Tot zover Dächsel. Ook Matthew Henry vindt het niet goed denkbaar 'dat de overpriesters, die de beschikking hadden over de opperzalen in de tempel, daarin Christus' discipelen zouden toelaten'. Ook Henry denkt aan 'een particulier huis'. Het zou het huis van Johannes, de evangelist, geweest kunnen zijn, zegt hij, of het huis van Maria, de moeder van Johannes Markus. Calvijn besteedt niet veel aandacht aan dit 'huis' uit Handelingen 2 vers 2, maar zegt wel dat de priesters in de tempel hun offers brachten, 'toch was de Heilige Geest slechts op een enkel huis, in één kamer, daar waar de discipelen zich hadden verborgen als arme verschrikte lieden, als arme trillende lammeren, die zich omringd zien van wolven'.

► '... en vervulde het gehele huis waar zij zaten'.
Handelingen 2:2b

Onopgeloste kwestie

J.H. Bavinck vindt het niet onmogelijk dat een van de bijgebouwen van de tempel is bedoeld. 'Toch komt het ons waarschijnlijker voor dat we hier moeten denken aan hetzelfde huis waar de discipelen ook hun vroegere samenkomsten gehouden hebben.

'De opperzaal' is voor ons, juist door haar geheimzinnigheid, symbool van de verdrukking, maar ook van de heerlijkheid van de kerk.

Dan is het dus een gewoon huis. Het huis van een van hen'. In zijn boek "Vervuld met den Heiligen Geest" noemt B. Wielenga dit 'een uitlegkundige kwestie, die onopgelost blijft'. Hij schrijft: 'Wij weten met zekerheid niets en hebben ook geen behoefte aan dit preciese weten. 'De opperzaal' is voor ons, juist door haar geheimzinnigheid, symbool van de verdrukking, maar ook van de heerlijkheid van de kerk. (...) Voor de vrienden van Jezus is de tijd aanbroken dat zij het kruis moeten opnemen om te kunnen volgen. In 'de opperzaal' gaat dit geschieden. Hier wordt gevoeld het isolement van het kruis. Hier wordt gebeden om de kracht tot het dragen van het kruis'. '... en vervulde het gehele huis waar zij zaten'. De Heilige Geest heeft het huis geweldig en machtig vervuld, vol gemaakt, heeft in 'het gehele huis' woning gemaakt. ♦

'Onderwijs aan een bezorgde leraar'

J. van Gulp, studieleider CGO toerusting
J. Kriekaard, docent leergang Catechese

Wie het boekje "De catechizandis rudibus, of Goed onderwijs" van Augustinus leest, ontmoet een onzekere godsdienstonderwijzer en een vaderlijke raadgever. Deogratias, een jonge diaken, is erg bezorgd. Bereikt hij het hart van zijn catechisanten wel? Hij twijfelt of hij zelf wel goed genoeg toegerust is om jonge dopelingen goed onderwijs te geven. Deogratias besluit zijn vragen maar aan Augustinus te stellen. Op pastorale wijze beantwoordt Augustinus de vragen van Deogratias:

Je hebt me gevraagd, broeder Deogratias, of ik je iets bruikbaar wil schrijven over godsdienstonderwijs aan beginners. (...) Je stuit daarbij vrijwel steeds op problemen. Hoe moeten de elementen van ons geloof op een passende manier overgebracht worden? Waar begin je je verhaal en hoe ver moet je doorgaan? Vaak overkomt het je, zo klaag je openhartig, dat je tijdens een les ook bij jezelf onwaardig en onbekwaam overkomt?

Catecheten, herkent u de vragen van Deogratias? Twijfelt u aan uw catechetisch vermogen? U bent wellicht voor de groep 'geplaatst', maar waar moet u beginnen? Misschien is het iedere week een worsteling om er weer 'doorheen' te komen. Augustinus heeft met dit boekje heel leerzame lessen geleerd aan de jonge diaken Deogratias. Eén van die lessen is:

'We moeten als het ware de inhoud eruit halen en uitspreiden en aan de jongeren voorhouden om te bekijken en te bewonderen. We moeten de blik van degenen die wij onderwijzen leiden

en richten op Christus?'

De CGO biedt, vanwege de noodzaak van het catechetisch werk, in samenwerking met de commissie Catechese, een pakket aan van vier avonden, waarin we een basis proberen te leggen voor nieuwe catecheten, en verdieping voor catecheten die al ervaring hebben opgedaan.

Avond 1: *Ik ken mijn catechisanten en mijn taak als catecheet.* Aan het einde van deze avond hebben de cursisten inzichtelijk hoe een puberbrein zich ontwikkelt en hoe in de kennisoverdracht daar rekening mee gehouden kan worden. Ook het aspect van 'orde houden' krijgt de aandacht.

Avond 2: *De boodschap van de catechese.* Deze avond wordt ingegaan op de vraag hoe concrete thema's met jongeren besproken kunnen worden. Hoe ga je om met gevoelige onderwerpen en kritische vragen?

Avond 3: *De 'koffer' van de catecheet.* Tijdens deze avond worden er handvatten aangereikt om op het gebied van communicatie dichter bij de jongeren te komen. Ook brengen we communicatieve vaardigheden in praktijk naar aanleiding van casuïstiek.

Avond 4: *Mijn vragen als catecheet.* Tijdens deze avond bespreken we vragen die we hebben, punten waar we tegenaan lopen en is er alle gelegenheid om elkaar van ideeën te voorzien. We hopen deze avonden veel catecheten te ontmoeten. Voor meer informatie en aanmelding: ww.cgo.nu/toerusting ♦

Gebed voor het onderwijs

G. Lassche (ROV) in overleg met de werkgroep onderwijs

Onze (groot)ouders waren de oprichters van scholen met een eigen identiteit. Wij zijn de instandhouders. En in stand houden vraagt om gedreven en actieve betrokkenheid.

De school is van de ouders. Althans, zo functioneerde het ten tijde van de schoolstrijd, toen we streeden voor eigen scholen op gereformeerde grondslag en voor gelijke bekostiging ervan. Het waren geen schoolbestuurders of schoolhoofden, maar ouders die een school voor hun kinderen wilden. Ze kregen dat recht uiteindelijk toegekend in onze Grondwet. 'Aan de ouders komt in de eerste plaats het recht toe om de soort van opvoeding en onderwijs te kiezen welke aan hun kinderen zal worden gegeven', aldus de Universele Verklaring van de rechten van de mens. Dat sluit prima aan bij wat wij zo belangrijk vinden in artikel 23: scholen die wat betreft godsdienstige opvoeding en sociale (persoons) vorming in het verlengde liggen van het gezin. Ouders richtten scholen op voor het onderwijs dat ze voor hun kinderen begeerden. Bestuurders en schoolleiders zijn dienstbaar aan dat ideaal.

Dit geeft aan hoe belangrijk de rol en de positie van de ouders is, ook in de huidige discussie rond het

bijzonder onderwijs en onze christelijke en reformatorische scholen. Prof. dr. S. van Bijsterveld zei enkele jaren geleden tijdens een algemene ledenvergadering van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs: 'De ouders zijn de legitimatie van het bijzonder onderwijs'. Dit betekent dat ouders (op lokaal niveau) en de ROV (op landelijk en politiek niveau) ervoor uit dienen te komen wat voor hen het belang is van christelijk en reformatorisch onderwijs.

Wervingskracht

De meeste reformatorische en christelijke scholen zijn opgericht door ouders die met wervingskracht te werk zijn gegaan. Die gedrevenheid en betrokkenheid (vooral in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw) zijn voor de ouders van nu een voorbeeld. Het is ook een voorbeeld voor bestuurders en schoolleiders om dat te faciliteren. Zo niet, dan ondergraven we zelf artikel 23.

Dat betekent dat de school, die misschien al vele jaren geleden is opgericht, nu in stand gehouden dient

► De ouders zijn de legitimatie van het bijzonder onderwijs.

te worden, niet alleen met geld, goed bestuur en kundige leiding, maar ook door betrokkenheid van ouders. Betrokkenheid is meedoen, waar u maar kunt. Dat kan beleidsmatig zijn, maar ook heel praktisch. Zorg dat men - overheid, inspectie, criticasters - ziet dat wij onze christelijke en reformatorische scholen vanuit een innerlijke overtuiging in stand willen houden en ons daarvoor inzetten.

Scholen dienen hier bewust mee om te gaan, zeker wanneer er door schaalvergroting bestuurlijk gezien een grotere afstand is gekomen richting de ouders. Het is de opdracht aan de scholen om optimale ouderbetrokkenheid vorm te geven op lokaal niveau (de locatie die hun kind bezoekt). Het is ook de opdracht om kennis en verbinding te maken met alle ouders, om samen informatie uit te wisselen en samen te werken aan de vorming en ontwikkeling van kinderen en jongeren.

Leden ROV

De ROV is tien jaar geleden opgericht om vanuit de ouderpositie in Den Haag op te komen voor het identiteitsgebonden onderwijs. De ROV ziet het als haar taak om ouderbetrokkenheid te stimuleren en op de juiste manier vorm te geven in de scholen. De vrijheid van onderwijs kan niet zonder de ouders.

De ROV is een vereniging met zo'n 2800 leden. Het zou mooi zijn als dit aantal groeit. Hoe meer leden, hoe meer zeggingskracht. Wilt u zich aanmelden als lid? www.rovereniging.nl

We hopen dat de Heere ons allen kracht en wijsheid wil schenken om ons werk op welke plaats dan ook in betrekking tot de school zo goed mogelijk te kunnen doen. Laat het woord van Jakobus onze leidraad mogen zijn: 'En indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begere, Die een iegelijk mildelijk geeft en niet verwijt en zij zal hem gegeven worden'. ♦

► slot

Reacties naar de secretaris van de Werkgroep Onderwijs: p.kieviet@versluijsschool.nl

Jona, bijna een grap?

ds. W. Silfhout, Veenendaal

Een aangrijpende tegenstelling: de ene hoogleraar vindt wat er in het boek Jona gebeurt een gotspe, een soort van grap, de andere vindt de geschiedenis van Jona pure ernst, een zaak van leven en dood.

Op uitnodiging van het CSFR-dispuut Panoplia gingen prof. dr. A. Huijgen (Chr. Geref.) en prof. dr. M.J. Paul (PKN, Geref. Bond) op 11 mei met elkaar in gesprek over hermeneutiek. Centraal stond daarbij de vraag naar de historische pretentie en betrouwbaarheid van de Bijbel en naar de relevantie daarvan.

Volgens prof. Huijgen is er veel voor te zeggen het boek Jona typologisch te lezen of als een soort van allegorie over de verhouding tussen Israël en de volken. Een allegorie is een verhaal dat symbool staat voor iets anders. Hij sluit zich aan bij een meerderheid van de tegenwoordige Bijbelwetenschappers. Als je zo naar het boek Jona kijkt, dan hoef je je niet druk te maken over bepaalde merkwaardigheden, zoals dat Ninevé drie dagreizen groot zou zijn geweest. Dat was dan minstens 45 kilometer.

Prof. Paul houdt zich gelukkig bij de klassieke uitleg. Ook daarin komt de plaats van Israël tussen de volken aan de orde. Het is voor Israël een gigantisch zware boodschap dat God aan het volk van Ninevé, vijand van Israël, genade bewees. Daarom zou hij het boek Jona nooit als grap bestempelen. Beide theologen hanteren bij het Bijbellezende het uitgangspunt dat je de Schrift zoveel mogelijk moet lezen in overeenstemming met hoe de kerk der eeuwen die las. Toch komen zij tot een andere uitkomst. Hoe kan dat?

Allegorie of historie

Het gaat om de vraag of het boek Jona een allegorie of een historisch

waargebeurd verhaal is. Voor hedendaagse Bijbelwetenschappers is een aantal historische onwaarschijnlijkheden reden om de historiciteit van het boek Jona te ontkennen. Zij vinden het niet te begrijpen dat een profeet in ongehoorzaamheid voor God op de vlucht gaat, dat God een storm gebruikt om Jona te achtervolgen, dat Jona drie dagen en drie nachten in de vis overleeft en dat de inwoners van Ninevé direct tot bekering komen.

Hun zal geen teken gegeven worden dan het teken van Jona, den profeet

Ons voorstellingsvermogen kan dat immers niet bevatten. Alleen als je het boek Jona opvat als een allegorie dan hoef je je over deze merkwaardigheden niet zo druk te maken.

Hier gaat de rede heersen over de Schrift. Wat wij niet kunnen begrijpen, kan dan niet waar zijn. De Bijbelschrijver moet wel een ander doel voor ogen hebben gehad dan ons een geschiedkundig verhaal voor te houden.

Onwaarschijnlijkheden

Gelukkig hoorden de studenten van Panoplia niet alleen de opvatting van prof. Huijgen, maar ook dat je geen zinbeeldige lezing van de profeet Jona nodig hebt om de betekenis

daarvan voor onze tijd te verstaan. De Studiebijbel Oude Testament gaat uitgebreid in op de vraag hoe we met die historische onwaarschijnlijkheden moeten omgaan. Mij trof de opmerking daarin dat onwaarschijnlijkheid en onvoorstelbaarheid in de Bijbel geen reden zijn om aan te nemen dat iets niet historisch bedoeld is. Als dat wel zo zou zijn, dan blijft er maar een dunne Bijbel over. Dan kunnen we de wonderlijke verhalen rond Elia en Elisa wel overslaan. Wie zou dan nog geloven in de wonderlijke redding van de vrienden van Daniël uit de vurige oven? Wie gelooft er dan nog in de schepping in zes dagen en in de zondeval? Zo zouden we door kunnen gaan.

Belangrijke argumenten om vast te houden aan de historiciteit van het boek Jona zijn ook de expliciete verwijzingen in het Nieuwe Testament. Als sommige Schriftgeleerden en Farizeeën van Jezus een teken vragen, wijst de Heere Jezus op het teken van Jona, die drie dagen en drie nachten was in de buik van de vis. Zo zal de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten zijn in het hart van de aarde. Ook wijst de Zaligmaker op de mannen van Ninevé, die zullen opstaan in het oordeel. Zij hebben zich bekeerd. Het is toch niet aan te nemen dat de Heere Jezus in Mattheüs 12:39-41 verwijst naar een allegorie? Ook in Mattheüs 16 antwoordt Hij op het verzoek om een teken: 'Hun zal geen teken gegeven worden dan het teken van Jona, den profeet'. Dat zijn vooral de duidelijke lessen vandaag voor ons. ♦

Investeren in het huwelijk

Hennie Zwanenburg, preventiemedewerker bij Stichting de Vluchtheuvel

Als we tot een huwelijk mogen komen, gaan we samen door het leven. We zijn twee verschillende personen, maar vormen wel een eenheid.

Het is nodig onze gedachten en gevoelens met elkaar te delen, om jezelf te geven. We voelen ons thuis bij elkaar en weten ons geliefd door de ander. Als het goed is zoeken we steeds het goede voor elkaar en zorgen we voor elkaar. Op deze manier vormen we op alle terreinen van het leven een eenheid. Paulus schrijft er over in Efeze 5: 'Daarom zal een mens zijn vader en moeder verlaten en zal zijn vrouw aanhangen, en zij twee zullen tot één vlees wezen. Deze verborgenheid is groot; doch ik zeg dit ziende op Christus en op de gemeente'. Paulus legt hier een directe verbinding tussen het huwelijk van man en vrouw en de relatie tussen Christus en Zijn gemeente. Zoals Christus Zijn gemeente liefheeft en Zich voor haar heeft overgegeven tot in de dood, zo moet een man zijn vrouw liefhebben, voor haar zorgen en haar beschermen. Ons huwelijk zou een afspiegeling van de relatie tussen Christus en Zijn gemeente moeten zijn. Als we lezen over de liefde van Christus tot Zijn zwarte bruid, wat is Zijn liefde en Zijn trouw dan groot! Tijdens huwelijkstoerusting denken we met elkaar na over deze diepe rijkdom van een huwelijksleven naar Gods Woord.

Verbinding

Twee parallelle sporen vormen samen één spoor. Als één van deze rails zou afbuigen, ontspoord de trein. Zo is het ook met ons huwelijk. Als we uit elkaar lopen, geen eenheid meer

▶ Twee parallelle sporen vormen samen één spoor.

vormen, er geen verbinding meer is, dan gaat het mis. Ons huwelijksspoor heeft aandacht en zorg nodig! Op dat spoor kunnen heel wat obstakels zijn. We hebben te maken met verschillende karakters, met verschillen tussen man en vrouw. We komen uit verschillende gezinnen en hebben allebei onze eigen achtergrond. Om toch die eenheid te kunnen vormen, vraagt dat inzet van allebei de partners. Liefhebben is een werkwoord! Juist als we investeren en ons in elkaar verdiepen, geeft dat een stevige band. Aan het eind van een serie avonden huwelijkstoerusting verwoordde een echtpaar het zo duidelijk: 'Sinds de cursus zijn we elkaar beter gaan begrijpen. We zijn nog meer gaan zien hoe de ander denkt. Het heeft voor meer verbinding in onze relatie gezorgd'.

Satan is er op uit om onze huwelijken te verwoesten. Hij probeert allerlei obstakels op onze huwelijksweg te plaatsen. Elke dag zijn er de aanvallen op het christelijk huwelijk en gezin. Hij weet precies waar hij ons raken kan. Echtscheiding, overspel, ontrouw en pornoverslavingen komen ook bij ons steeds meer voor. Hoe zullen we staande blijven in deze strijd? Dat kan alleen als God ons vasthoudt, als ons huwelijk een drievoudig snoer is. Gods eer is ermee gemoeid! Als we zondigen tegen het zevende gebod, dan zondigen we tegen onze naaste. Maar het gaat dieper, we doen God oneer aan. Daarom zijn onze huwelijken het waard om in te investeren!

Preventie

Voorkomen is altijd beter dan genezen. Dat geldt ook zeker voor huwelijksproblemen. Het is fijn dat echtparen geholpen kunnen worden als er problemen in het huwelijk gekomen zijn. Er wordt energie en tijd vrijgemaakt om deze brand te blussen. Maar laten we in de kerk diezelfde hoeveelheid aandacht besteden aan de grote waarde van het huwelijk. Eén gram preventie heeft dikwijls meer effect dan 1000 kilo behandeling. Huwelijkstoerusting of het begeleiden van echtparen in hun goede dagen zal meer echtscheidingen voorkomen dan het begeleiden van hen bij problemen.

Ons huwelijk is een prachtig geschenk en door de Heere Zelf ingesteld. Een goed, liefdevol huwelijk is een grote zegen. En dat geldt niet alleen degenen die hopen te trouwen of net gehuwd zijn. Ook voor langer gehuwden is het waardevol om met elkaar na te denken over hoe God het huwelijk bedoeld heeft en wat daarin op echtparen afkomt. Wat is het waardevol om met elkaar bij een geopende Bijbel over allerlei aspecten van het huwelijk na te denken. ♦

hzwanenburg@stichtingdevluchtheuvel.nl

Ook binnen uw gemeente kunnen we huwelijkstoerusting verzorgen. Voor meer informatie zie www.relaties.stichtingdevluchtheuvel.nl

Kerknieuws

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:
INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

BEROEPEN

te Den Haag-Scheveningen,
ds. W. Harinck te Utrecht;
te Vlissingen,
ds. S.W. Janse te Rijssen-Zuid.

BEDANKT

voor Ridderkerk-Slikkerveer,
ds. S.W. Janse te Rijssen-Zuid;
voor Terwolde-De Vecht,
ds. G.W.S. Mulder te Ridderkerk;
voor Woerden,
ds. W. Harinck te Utrecht.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS KAMPEN 23 MAART 2023

Namens de roepende kerk Nunspeet opent ds. A. Schot de vergadering op de gebruikelijke wijze. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses ds. A. Schot; assessoren ds. D.W. Tuinier en ds. A.J. de Waard; eerste scribe F.J. Verweij; tweede scribe H. Wobben; quaestor H. van Daltsen.

Bij het verslag van de Classicale Evangelisatie Commissie (CEC) meldt evangelist S. de Visser dat de diensten in Leeuwarden ook gevolgd worden door mensen uit de stad via de livestream. 'Het werk van de Heere mag soms kennelijk opgemerkt worden, vooral onder jonge mensen'. De bezoekers van de post stellen het op prijs als classispredikanten een zondag op de post voorgaan. Tot voorzitter van de CEC is ouderling P. van Rijn en tot secretaris ouderling J.C. Zijdeveld benoemd (die ook wijkouderling is van Leeuwarden vanuit de moedergemeente Kampen). De coördinator G. Fahner is nu voor 0,2 fte in dienst van het deputaatschap Evangelisatie. Aan het deputaatschap wordt gevraagd hoe de verantwoordelijkheden liggen, omdat de financiering grotendeels door de classis gebeurt.

Drachten uit zijn zorgen over het naleven van de Bijbelse regel van de hoofdbedekking voor de vrouw in de eredienst. De vergadering herkent deze zorg. Een van de ouderlingen heeft voor catechisanten hier een artikel over geschreven, dat vooral ingaat op exegetische vragen. Hij stuurt dit naar de scribe.

Een classisgemeente heeft een agenda-punt ingediend over de zorg over het predikantenaantal en over de manier van samenstelling van het curatorium.

De DKO wijst nadrukkelijk op de functie van de classis hierin, maar in de praktijk is dat meer een sluitstuk na de opleiding en beroepbaarstelling. Kunnen aan de voorkant vanaf de toelating de classes niet een duidelijkere rol krijgen door middel van een soort afvaardiging? Kan de Generale Synode niet een commissie instellen die dit uitwerkt? In de beraadslaging wordt opgemerkt dat het curatorium een goede en nuttige rol vervult. Drie jaar geleden is in de aangepaste DKO de rol van het curatorium opnieuw vastgelegd. De synode heeft toen geen wijzigingen in de manier van samenstelling voorgesteld. Op elke synode wordt het beleid opnieuw vastgesteld. Ook wordt de noodzaak bepleit van pastorale zorg voor degenen die niet zijn aangenomen. Besloten wordt het punt niet door te zenden.

Een predikant-afgevaardigde spreekt zijn waardering uit over de waardige wijze waarop dit tere onderwerp in een goede onderlinge verstandhouding behandeld kon worden. De afgevaardigde die dit punt inbracht, neemt het voor nadere bezinning mee terug naar zijn kerkenraad. Er is een eindverslag van de classicale begeleidingscommissie die naar aanleiding van appelzaken in een van de gemeenten werkzaam is geweest. 'Er is meer rust gekomen, hoewel er pijnlijke zaken zijn die niet gemakkelijk zijn op te lossen en in stilte gedragen zullen moeten worden'.

Als afgevaardigden naar de PS Oost op 3 juni worden gekozen als primi de predikanten A. Schot, D.W. Tuinier, A. Verschuure en A.J. de Waard, en de ouderlingen H. van Daltsen, I. de Muijnck, F.J. Verweij en H. Wobben.

Bij de rondvraag vraagt Zwolle toestemming de gemeenten te benaderen voor een bijdrage in verband met de aanbouw van een nieuwe zaal. Emmeloord spreekt haar dank uit voor de snelle behandeling van de vraag voor een protocol hoe te handelen als een predikant dreigt uit te vallen of daadwerkelijk uitvalt.

De volgende vergadering is op 21 september. Oudemirdum is roepende kerk.

Ouderling C. van Engelen eindigt op de gebruikelijke wijze, waarna de preses de vergadering besluit.

F.J. Verweij, scribe

VERSLAG VERGADERING CLASSIS UTRECHT 21 APRIL 2023

Omdat ds. A.A. Brugge vanwege een buitenlandse reis verhinderd is, opent consulent ds. W. Visscher namens de roepende kerk Tricht-Geldermalsen de vergadering op de gebruikelijke wijze. Hij heet de afgevaardigden hartelijk welkom en memoreert het overlijden van oud-diaken J.H. Schimmel en oud-ouderling J.H. Mauritz uit Woerden. De veertien gemeenten zijn vertegenwoordigd door vijf predikanten, twintig ouderlingen en drie diakenen, die keurstem worden verleend. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: ds. W. Visscher, preses; ds. W. Mouw en ds. D. de Wit, assessoren; J.A. van de Poel, quaestor; A.A. Gorter, scribe. Ingekomen zijn een brief en notitie van het moderamen van de Generale Synode inzake binnenkerkelijke eenheid, en een brief en notitie van het deputaatschap Kerk en overheid inzake de beleidsnotitie 'Publiek optreden en omgaan met de media'.

Naar aanleiding van het eerste ingekomen stuk wijst een afgevaardigde op de noodzaak zich te houden aan de DKO als het om kerkelijke eenheid gaat. Het zingen van een gezang in de eredienst bij een van de classisgemeenten verdraagt zich daar niet mee. Na een uitgebreide gedachtewisseling wordt besloten dat een delegatie van het college van visitatoren met de desbetreffende kerkenraad in gesprek gaat.

Op de vorige classisvergadering was de penibele financiële situatie van het classicale evangelisatiewerk aan de orde. Het voorstel van de Classicale Evangelisatie Commissie (CEC) om de bijdrage te verhogen naar € 4,50 per (doop)lid is in de kerkenraden besproken. Desgevraagd meldt de scribe nog geen reactie te hebben ontvangen van het deputaatschap Evangelisatie over de vraag naar decentralisatie van de geldstromen als gevolg van het beleid van decentralisatie

van het uitvoerende werk. Na een uitvoerige bespreking over onder meer mogelijke bronnen van financiering, spreekt de classis uit dat het evangelisatiewerk tot de wezenlijke taken van de kerk behoort, en dus behoorlijk moet worden gedragen, ook financieel. Een gemeente vraagt ontheffing van de verhoging in verband met de eigen evangelisatie-activiteiten waarvan de lasten ongeveer gelijk zijn aan die van de classis. Dit wordt toegestaan. De preses benadrukt dat de classis

niets voorschrijft, wel dringend adviseert. Bij de rondvraag geven de afgevaardigden van Zeist een toelichting op de planvorming rond nieuwbouw van de kerkzaal. De afgevaardigden van Hilversum informeren naar de bespreking op de kerkenraden van het gewetensbezwaar van hun predikant tegen het gebruik van een camera. Geen van de classisgemeenten heeft het beleid ten aanzien van het al dan niet uitzetten van de camera gewijzigd. In verband met de

verdeling van de consulentenschappen wordt op korte termijn een classis contracta gehouden.

Utrecht is de roepende kerk voor de volgende classisvergadering, op 5 juli of 6 oktober 2023. De preses sluit de vergadering en ouderling B.A. Huijgens van de roepende kerk Tricht-Geldermalsen eindigt de vergadering op de gebruikelijke wijze.

A.A. Gorter, scriba

Berichten

JAARLIJKSE ZENDINGSDAG

Op zaterdag 1 juli wordt in de Evenementenhal in Gorinchem de zendingdag gehouden. Het thema 'Werp het zaad in de aarde' (ontleend aan de gelijkenis uit Markus 4:26-29) wordt van 10.15-12.30 uur uitgewerkt in vier bijdragen: ds. G.W.S. Mulder spreekt over 'krachtig zaad'. P. Eikelboom, directeur van ZGG, spreekt over 'gestrooid zaad'. Teun Hakvoort, zendingswerker in Guinee, over 'verdwenen zaad' en ds. S. Maljaars over 'vruchtgevend zaad'. Truus Verweij laat aan de hand van foto's iets zien over het werk in Ecuador. Uiteraard ontbreekt het vertrouwde onderdeel 'Namens ons' niet. Na de pauze volgt van 13.30-15.30 uur een keuzeprogramma met de volgende onderdelen:

- Bijdrage zusterkerken met forumgesprek;
- Psalmen zingen;
- Voorlichting over Guinee (Fennie Haase);
- Bijbelstudie (zendingsdeputaat ds. M. Blok);
- Beleid en visie ZGG (P. Eikelboom);
- Theologische toerusting (Gerard Wassink, Albanië);
- Bijbelvertaaltwerk (Peter en Ineke de Niet, Guinee);
- Zendingverhaal (Femke Treur);

- Tienerchallenge o.l.v. de Jeugdbond
- Bouwen met LEGO.

De jongste kinderen zijn tijdens het morgenprogramma welkom in de baby- of kindercrèche. 's Middags is er alleen een kindercrèche. Meer informatie: www.zendingdag.nl of bel naar het zendingsbureau, tel. 0348-489950.

THEMAMIDDAG VAN VOGG

Op zaterdag 10 juni (13.30-16.15 uur) organiseert de Vereniging van Organisten van de Geref. Gemeenten (VOGG) een themamiddag in de Hervormde Kerk te Lexmond. Roeland de Reuver zal improviseren over psalmen in diverse stijlen. Er is veel ruimte voor samenzang.

Jaco van der Knijff houdt een lezing over de psalmberijming van 1773 en het Vocaal Ensemble Werkendam levert een bijdrage. Er wordt een korte huishoudelijke vergadering gehouden waarbij iedereen welkom is. De middag is gratis toegankelijk.

OPROEP DEELNEMERS VAKANTIEWEEK

Heeft uw kind vanwege gedragsproblematiek veel begeleiding nodig? Er is nog plaats in onze vakantieweek voor jongeren (12-18 jaar) met een gedragsbeperking die het regulier voortgezet onderwijs of Praktijk-onderwijs (PRO) volgen. Hij of zij wordt in deze week 1 op 1 begeleid. Welkom in Rouveen van 4-11 augustus! Neem contact op via e-mail: cvb.gasten.gb@vakantiewekenvbg.nl

VERKOPINGEN

Barneveld - Op zaterdag 27 mei (10.00-15.30 uur) houdt de jongerenvereniging van de Geref. Gemeente van Barneveld-C een verkoping op het terrein van het Van Lodenstein College in Barneveld. De opbrengst is voor het deputaatschap Israël.

Krimpen aan den IJssel - Op zaterdag 3 juni (10.00-14.00 uur) wordt in Krimpen a/d IJssel een verkoping gehouden t.b.v. ZGG en de deputaatschappen Israël, Evangelisatie en Bijbelverspreiding. Locatie Kon. Wilhelminaplein 1.

Middelburg - Op vrijdag 26 mei (16.00-20.00 uur) wordt een voorjaarsmarkt gehouden op het kerkplein van de Zuiderkerk, Schoutstraat 1.

De opbrengst is voor diverse doelen.

Puttershoek - Op zaterdag 3 juni is er van 10.00 tot 15.00 uur een verkoping in Puttershoek t.b.v. de aflossing van het kerkgebouw. Meer informatie: www.gergemputtershoek.nl/verkopings2023

FIETSTOCHTEN

Werkendam - De zendingcommissie te Werkendam organiseert op zaterdag 17 juni een fietstocht door de Biesbosch. Vertrek tussen 9.00 en 11.00 uur bij Beatrixhaven 25a, Werkendam. Kosten € 5,- p.p., € 2,50 per kind, max. € 17,50 per gezin. De opbrengst is voor ZGG.

Zeist - De zendingcommissie te Zeist organiseert op zaterdag 3 juni een fietstocht. Inschrijfgeld € 6,- p.p., max. € 30,- per gezin (contant of via QR code). Opstaplocatie: Rehobothkerk, ingang parkeerterrein Bergweg 26,

Zeist; vertrek tussen 10.00 en 12.00 uur. Lunchpakket verkrijgbaar. Aanmelden via e-mail; ej.driessen@kliksafe.nl

BOEKENMARKT IN ZEIST

In de Rehobothkerk te Zeist (ingang parkeerterrein Bergweg 26) wordt op drie dagen een tweedehandsboekenmarkt gehouden: zaterdag 3 juni (10.00-15.30 uur), woensdag 7 juni (14.00-21.00 uur), vrijdag 9 juni (14.00-21.00 uur). Meer informatie op te vragen via boeken@pzczeist.nl of www.boeken.pzczeist.nl
Opbrengst is voor de zending.

ZANGAVONDEN

Amersfoort - Elimkerk, vr. 2 juni, 19.30 uur, psalmzangavond m.m.v. gem. koor Magnalia Dei, Adrie-Jan de Korte, orgel; collecte voor Kom over en help.
Barneveld - Kerk Geref. Gemeente-C, zat. 3 juni, 19.00 uur, kleuter- en

kinderkoor Timotheüs; leiding ds. J. van Laar.

Berkenwoude - Kerk Geref. Gemeente de Fonteijn, zat. 3 juni, 19.30 uur, mannenkoor Canticum en kinderkoor de Jonge Lofstem, Roeland de Reuver en Erwin van der Sluijs bespelen het nieuwe orgel; collecte voor ZGG.

Dordrecht - Grote Kerk, ma. 29 mei, 19.00 uur, Ridderkerks Mannenkoor, Dirkslands mannenkoor, Bert Roest en Rik Melissant, orgel, leiding ds. G.J. van Aalst; collecte voor Woord & Daad, toegang vrij; parkeren P-garage Spuihaven.

Dordrecht - Grote Kerk, zat. 3 juni, 19.00 uur, zangavond t.b.v. deputaatschap Israël, m.m.v. Sionskoor en jeugdkoor Harpe Davids, Joost van Belzen, orgel; spreker ds. M.H. Schot; toegangskaarten via www.peterwildeman.nl

Elspeet - Kerk Geref. Gemeente, zat. 3 juni, 19.00 uur, psalmzangavond t.b.v.

ZGG, leiding ds. G. van Manen, Wilbert Peters, orgel.

Rijssen - Kerk Geref. Gemeente Rijssen-West, vr. 2 juni, 19.30 uur, avond in kader van 250 jaar psalmberijming 1773, m.m.v. Noordermannenkoor en gem. koor Cantica, Bert Roest, orgel; leiding ds. P.D. den Haan; collecte voor deputaatschap Bijbelverspreiding.

RECTIFICATIE

In het laatste artikel van ds. G. Clements over het boek "Dordt zoals je Dordt niet kende" staat abusievelijk dat de naam van de Heilige Geest in hoofdstuk V van de Dordtse Leerregels 35 maal voorkomt. Dat moet zijn: 15 maal.

Kerkdiensten

ZONDAG 28 MEI 2023 1e PINKSTERDAG

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; **Alblasserdam** 9.30 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; **Alphen aan den Rijn** 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Apeldoorn** 10.00 uur ds. R.A.M. Visser en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Arnhem** 18.30 uur ds. J.B. Huisman; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 14.30 uur (Belijdenisdienst) ds. P.J. de Raaf; **Berkenwoude** 14.30 uur ds. H.J. Agteresch; **Bodegraven** 16.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Borssele** 9.30 uur ds. M. Karens; **Boskoop** 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 15.30 uur ds. G. Pater; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 10.00 en 16.30 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 10.00 en 16.00 uur ds. J. Schipper; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 19.30 uur ds. W.A. Zondag; **Den Haag-Scheveningen** 15.30 uur (H.D.) ds. J.B. Zippro; **Deventer** 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Dinteloord** 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Doetinchem**

15.00 uur ds. J. Beens; **Dordrecht** 9.30 en 14.30 uur ds. W.A. Zondag; **Drachten** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Ede** 9.30 uur ds. J.B. Huisman en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; **Enkhuizen** 9.30 en 16.00 uur (H.D.) ds. G. Heijkamp; **Enschede** 15.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Enter** 14.30 uur ds. S.W. Janse; **Ermelo** 9.30 uur stud. J. Janse en 18.30 uur stud. J.M. Evers; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Goes** 18.00 uur stud. A.E. Brijder; **Gorinchem** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Gouda** 9.30 uur ds. G. Clements en 16.30 uur ds. W.J. Karels; **Goudswaard** 14.30 uur ds. K. Boeder; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **'s-Gravensande** 19.00 uur ds. C. Sonneveld; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 uur ds. W.J. Karels en 18.00 uur ds. G. Clements; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 14.30 uur (Belijdenisdienst) ds. S. Maljaars; **Hoogeveen** 19.00 uur stud. J. Janse; **Houten** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 18.30 uur ds. W. Harinck; **Kampen** 9.30 en 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; **Kapelle-Biezeling** 10.00 en 16.30 uur ds. J. IJsselstein; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 9.30 uur ds. G.J. van Aalst en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Kootwijkerbroek** (locatie:

Verlengde Parallelweg te Barneveld) 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Krabbendijke** 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 9.30 en 16.00 uur stud. J.M. Evers; **Lisse** 18.30 uur (Belijdenisdienst) ds. P. Mulder; **Marknesse** 19.00 uur ds. A. Schot; **Meeuwen** 19.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug; **Melissant** 10.00 en 18.00 uur stud. J.C. Kriekaart; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Mijdrecht** 15.30 uur stud. R.T. Michielse; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; **Naaldwijk** 19.00 uur ds. A.T. Huijser; **Nieuw-Beijerland** 9.30 uur ds. H.A. van Zetten en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Nieuwdorp** 9.30 uur ds. C. Harinck en 14.00 en 18.30 uur ds. M. Karens; **Nieuwe-Tonge** 18.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug; **Nieuwer Ter Aa** 19.00 uur ds. B. Labee; **Nieuwerkerk** 9.30 uur ds. J.J. Tanis; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; **Ooltgensplaat** 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Oostkapelle** 17.00 uur ds. R. Kattenberg; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Ouddorp** 14.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Oudemirdum**

19.00 uur (Belijdenisdienst) ds. D.W. Tuinier; **Poortugaal** 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Poortvliet** 14.30 uur ds. M. Blok; **Puttershoek** 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rhenen** 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 15.00 uur (Belijdenisdienst) ds. J. van Rijswijk; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Rijssen-West** 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 14.30 uur (Belijdenisdienst) ds. P.C. Vlot en 18.30 uur ds. C. Harinck; **Rotterdam-Alexanderpolder** 10.00 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; **Rotterdam-Centrum** 19.00 uur ds. M.H. Schot; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenisse** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Slidrecht** 9.30 en 17.00 uur ds. A.T. Huijser; **Soest** 19.00 uur ds. W. Visscher; **Terneuzen** 10.00 en 15.00 uur stud. A.E. Brijder; **Terwolde-De Vecht** 14.30 uur ds. P.D. den Haan; **Tholen** 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburch; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingen** 14.30 uur ds. G.J. Baan; **Viissingen** 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardenburg** 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 15.30 uur ds. A.A. Brugge; **Werkendam** 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westkapelle** 18.30 uur ds. M. Boersma; **Wierden** 15.00 uur ds. A. Schreuder; **Woerdrecht** 10.00 en 18.00 uur stud. R.T. Michielse; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 10.00 en 18.30 uur ds. W. Silfhout; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 15.00 uur ds. G. van Manen.

MAANDAG 29 MEI 2023

2e PINKSTERDAG

Aagtekerke 9.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 9.30 uur ds. C. Hogchem; **Alblasserdam** 9.30 uur (Belijdenisdienst) ds. C. Sonneveld; **Amersfoort** 9.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 10.30 uur evang. M. Vos; **Apeldoorn** 10.00 uur (Belijdenisdienst) ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 10.00 uur (Belijdenisdienst) ds. A.B. van der Heiden; **Barendrecht** 10.00 uur ds. M. Joesse; **Barneveld-Centrum** 9.30 uur (H.D.) ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 uur ds. A. Schreuder; **Berkenwoude** 9.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Bodegraven** 12.00 uur ds. W.A. Zondag; **Boskoop** 9.30 uur

(Belijdenisdienst) ds. P.J. de Raaf; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 10.00 uur (Belijdenisdienst) ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 9.00 uur ds. W.J. Karels; **De Valk-Wekerom** 9.30 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 16.00 uur (Belijdenisdienst) ds. J.B. Zippro; **Dinteloord** 10.00 uur ds. J.J. Tanis; **Dirksland** 10.00 uur ds. K. Boeder; **Dordrecht** 9.30 uur (Belijdenisdienst) ds. W.A. Zondag; **Ede** 9.30 uur ds. J.B. Huisman; **Elspeet** 10.00 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 uur (Belijdenisdienst) ds. P.G. Heijkamp; **Enkhuizen** 9.30 uur (Belijdenisdienst) ds. G. Heijkamp; **Ermelo** 9.00 uur (Belijdenisdienst) ds. J. Schipper; **Genemuiden** 9.30 uur ds. A. Verschuure; **Gouda** 9.30 uur ds. G. Clements; **'s-Gravenpolder** 9.30 uur (Belijdenisdienst) ds. S. Maljaars; **'s-Gravenzande** 9.00 uur stud. J.M. Evers; **Hardinxveld-Giessendam** 11.30 uur stud. R.T. Michielse; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 uur ds. M.H. Schot; **Hilversum** 10.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Houten** 10.00 uur (Belijdenisdienst) ds. C.G. Vreugdenhil; **Kampen** 10.00 uur (Belijdenisdienst) ds. D.W. Tuinier; **Kapelle-Biezelinge** 10.00 uur ds. J. IJsselstein; **Kesteren** 12.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 9.30 uur (Belijdenisdienst) ds. G.J. van Aalst; **Kootwijkerbroek** (locatie: Verlengde Parallelweg te Barneveld) 10.00 uur ds. G. Beens; **Krabbendijke** 9.30 uur (Belijdenisdienst) ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 uur (Belijdenisdienst) ds. G. Hoogerland; **Leerdam** 10.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 uur (Belijdenisdienst) ds. P. Mulder; **Meliskerke** 9.30 uur (Belijdenisdienst) ds. M. Karens; **Middelburg-Zuid** 9.30 uur ds. M. Boersma; **Mijdrecht** 9.30 uur ds. J.W. Verweij; **Moerkapelle** 9.30 uur (Belijdenisdienst) ds. H. Brons; **Naaldwijk** 9.30 uur ds. C. van Krimpen; **Nieuw-Beijerland** 9.30 uur (Belijdenisdienst) ds. H.A. van Zetten; **Nijkerk** 9.30 uur (Belijdenisdienst) ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nunspeet** 9.00 uur ds. A. Schot; **Opheusden** 9.30 uur ds. W. Mouw; **Oud-Beijerland** 9.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Poortugaal** 9.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Puttershoek** 9.00 uur ds. G.J. Baan; **Rhenen** 10.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 uur (Belijdenisdienst) ds. G.W.S. Mulder; **Rijssen-Noord** 9.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Rijssen-West** 9.00 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.00 uur ds. S.W. Janse; **Rotterdam-Alexanderpolder** 11.00 uur (Belijdenisdienst) ds. G.J. Baan; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Scherpenisse** 9.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Scherpenzeel** 10.00 uur (Belijdenisdienst) ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 uur (Belijdenisdienst) ds. J. de Kok; **Slidrecht** 9.30 uur (Belijdenisdienst) ds. A.T. Huijser; **Soest** 9.30 uur ds. B. Labee; **Stolwijk** 9.00 uur stud. R.T. Michielse; **Terwolde-De Vecht** 9.30 uur stud. J. Janse; **Tholen**

10.00 uur (Belijdenisdienst) ds. C. van Ruitenburch; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 uur (Belijdenisdienst) ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 uur ds. W. Silfhout; **Vlaardingen** 11.00 uur stud. J.M. Evers; **Waardenburg** 9.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 9.30 uur ds. D. de Wit; **Werkendam** 9.30 uur (Belijdenisdienst) ds. H.J. Agteresch; **Wierden** 11.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Zeist** 10.00 uur stud. A.E. Brijder; **Zoetermeer** 9.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 uur ds. M. Blok; **Zwolle** 11.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 30 MEI 2023

Kortgene 19.30 uur ds. A. Schot; **Meeuwen** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Wolphaartsdijk** 19.30 uur ds. G. Beens.

WOENSDAG 31 MEI 2023

Kampen 19.30 uur (Bidstond PS Oost) ds. A. Schreuder; **Nieuwdorp** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Nisse** 19.30 uur ds. G. Pater.

DONDERDAG 1 JUNI 2023

Kootwijkerbroek 14.15 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; **Lisse** 19.45 uur ds. A.J. de Waard; **Nieuwerkerk** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Poortvliet** 19.30 uur ds. C. Hogchem; **Ridderkerk** 14.00 uur (huw.bev.) ds. G.W.S. Mulder; **Scherpenzeel** 14.00 uur (huw.bev.) ds. B. Labee; **Wageningen** 19.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug.

VRIJDAG 2 JUNI 2023

Kootwijkerbroek 14.15 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; **Rijssen-Zuid** 14.30 uur (huw. bev.) ds. S.W. Janse; **Tholen** 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburch; **Yerseke** 14.00 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

ZONDAG 28 MEI 2023

1e PINKSTERDAG

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2) 10.30 uur evang. J. Geerts; **Amsterdam** (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Emmen** (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36-b) 10.30 uur evang. M. Rozema; 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur (Bijbeluur) evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

MAANDAG 29 MEI 2023

2e PINKSTERDAG

Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 10.30 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser; **Rotterdam** (Gouwstraat 36-b) 10.30 uur evang. M. Rozema.

Advertenties

EEN KIJKJE IN DE 'KEUKEN' VAN DE PREDIKANT

In het boek 'Preken is een liefdedienst' vertellen 15 predikanten over de weg naar het predikambt, de voorbereiding op de preek, toeleven naar de zondag en tal van andere aspecten van de prediking.

Aan het woord komen o.a. de predikanten: J.M.D. de Heer, A.T. Huijser, G. Kater, A. Kort, J. Schipper. 304 pagina's € 19,95

'Tot Zijn dienst bereid', 15 gesprekken over het werk in Gods Koninkrijk. O.a. De roeping tot het ambt (curatorium), zending, evangelisatie, gevangenenpastoraat, het ambt aller gelovigen. Met o.a.: ds. J.J. van Eckeveld, ds. G.J. Baan, J. Krijgsman, H. Bor € 5,-

'Verwachten wij die grote dag?' Bezinning op de christelijke toekomstverwachting. Met o.a. de predikanten: E. Hakvoort, W. Harinck, C.J. Meeuse, J. van Rijswijk € 22,50

Bestellen: Adriaan van Belzen: belzen@filtnet.nl / 0342 - 78 55 30

Maak gebruik van onze service aan huis.
Prachtige collectie PVC vloeren.
Voor advies, egaliseren, leveren en leggen.
06-19557166 De Vloerenkoning.nl

Terlouw Parket, voor het leveren, leggen en renoveren van **houten vloeren**.
Bel Kees Terlouw op 06-24241402 of mail naar info@terlouwparket.nl

DE
VERANDA
SPECIALIST

De VerandaSpecialist uit Barneveld zoekt een **werkvoorbereider** in luxe houtbouw

[deverandaspecialist.com /vacatures](https://deverandaspecialist.com/vacatures)
06-42992247

In het weekend lees ik op mijn gemak de achtergrondartikelen in het **RDMagazine**.

Jan Willem | Melkveehouder

Elke dag nieuws in Bijbels licht

Maak nu kennis met het RD incl. RDMagazine
4 weken lang voor slechts 5 euro
Ga naar rd.nl/saambinder

Vertrouwd en verzorgd wonen in een mooie omgeving in een christelijk verpleeghuis?

➔ **Appartement beschikbaar**

Locatie
Huize Nieuwoord
Maarsbergseweg 22
3931 JH Woudenberg

Meer informatie
T 033 433 50 00
huizenieuwoord@leliezorggroep.nl
www.huizenieuwoord.nl

werkenbijcuradomi.nl

Huize Nieuwoord

BEN JIJ TOE AAN DE VOLGENDE STAP?

ONTDEK SPECIAAL ONDERWIJS

- TEAMLEIDER S(B)O
- LEERKRACHT SO CLUSTER 4
- GYMLEERKRACHT S(B)O / ZML

werkenbijrehoboth.nl

Oosterland (Zld): te huur vak.huis,
net buiten dorp, veel speelruimte.
Tel: 0111-644950

Begrafenisverzorging M. van Hees
078-6762273

Persoonlijke begeleiding en aandacht staan bij ons centraal.

Altijd en overal te ontbieden.

Vanuit christelijke overtuiging verzorgen wij alleen begrafenissen.

Hoeksche Waard en omgeving
vanheesbegrafenisverzorging@gmail.com
www.begrafenis-hoeksewaard.nl

 **Praktijk
den Uijl**

◊ HULPVERLENING

◊ COACHING

◊ TRAINING

◊ TOERUSTING

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke

T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl
| www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

Welkom terug op ons bungalowpark!

De Verrassing
Bungalowpark

AL 65 JAAR
VERRASSEND OP TEXEL

www.deverrassing.nl
0222 318906

 ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van
**Johannus Monarque
Content
Domus
Viscount
Mixtuur**
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavar)
* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

HULP NA EEN *ongeval*

Bent u slachtoffer van een ongeval? Heeft u hierdoor schade? DB Letselschade kan u geheel kosteloos begeleiden bij het verhalen van uw schade.

db-letselschade.nl
0252-701108

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

P.H. VAN DER LEER

Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641

E info@phvanderleer.nl

M 06 - 46376232

W www.phvanderleer.nl

**Geef een kind
als Precious (9)
een kostbare
toekomst!**

Zijn moeder noemde hem Precious, kostbaar. Maar ze was te jong om voor hem te zorgen. Zo kwam hij bij Stéphanos. Nu zit hij in de tweede klas. Dankzij zijn sponsor hoort Precious over de Heere Jezus, en heeft hij een toekomst!

Word
sponsor vanaf
€ 20
per maand!

Of doneer
4 kinderbijbels
voor € 20

Ga naar stephanos.nl/ikhulp
en word sponsor!

Uw gift is welkom op
NL74 RABO 0335 3074 50
of via de QR code.

Stéphanos
www.stephanos.nl

Hoe verkondig je Gods Woord zonder Bijbelkennis?

Wereldwijd zijn er veel voorgangers die niet of nauwelijks toegerust zijn. NET Foundation rust deze voorgangers online toe met theologisch onderwijs.

Helpt u
mee?

netfoundation.nl/steun-een-voorganger/
of doneer op NLO8RABOO126930619

 wereldwijd
bijbelgetrouw
onderwijs

*Begravenisonderneming
de Jongh*

Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 611 154
 Waardenburg 0418 - 652 039
 Werkendam 0183 - 701 017
 Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40
 Nieuw-Lekkerland 0184 - 683 838

info@begravenisondernemingdejongh.nl
 www.begravenisondernemingdejongh.nl

HUIB RUIJGROK
ERFRECHT & NALATENSCHAPPEN

Juridisch advies en administratieve
en praktische hulp bij:

- nalatenschappen
- testamenten
- erfbelasting
- executie en conflictbemiddeling

Burg. Houtkoperweg 7 4033 BJ Lienden
 T 0344 745 104 M 06 19452290
 info@huibruijgrok.nl www.huibruijgrok.nl

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor
akoestische
vraagstukken

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Wie
vangt
de
bal?

Ds. J. Fraanjeschool
voor basisonderwijs

In Barneveld is nog plaats voor een
**Leerkracht
Intern begeleider
Native speaker Engels
Gymleraar**

De Vesting: Leerkracht voor onderbouw en groep 6
 Native speaker voor 1 dag of Gymleraar voor 2 dagen
 De Burcht: Intern begeleider

Meer informatie of een afspraak voor een bezoek?
 Bel met G. Nieuwenhuis: 06-49628043 (De Vesting)
 J. de Jager: 0620613124 (De Burcht) of kijk op
 www.fraanjeschool.nl voor verdere informatie.

Vos
begravenisverzorging

Wij verzorgen alleen begravenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar en beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
Ditmar Markusse T 038 33 323 83

Regio Rijssen, Enter, Wierden
Benny Vos T 0548 540 053

Anja van den Belt - van den Dijk, Contactpersoon /verzorgdame

Regio Veluwe en omliggende gebieden
Johan van Lagen, Benny Vos & Mark Vos T 0577 401 689

Vertrouwd verzorgd

www.begravenisverzorgingvos.nl

Siloah
ZORGGROEP SIRJON

Vacature
Manager Zorg (min. 24 uur)

Maranatha
ZORGGROEP SIRJON

Ben jij als manager daadkrachtig, verbindend en innovatief en heb je een hart voor de **ouderen- óf gehandicaptenzorg**?

Dan is dit een functie voor jou!

*"Ik houd me bezig met **integraal management** en ervaar daarin **optimale vrijheid** om, binnen de gestelde kaders, mijn eigen invulling te geven aan de **doorontwikkeling** van locaties en diensten en het **verhogen van de kwaliteit** van zorg, samen met **deskundige professionals**. Als ik hen zie **groeien** in hun vak en zie dat de bewoners een **mooie dag** hebben, heb ik ook een mooie dag".*

- Wilma Zoutewelle, Manager Zorg

QR code

Manager Zorg Siloah gebied Midden

QR code

Manager Zorg Maranatha Rijssen

Rouw, eenzaam, beperking, eenverdiener of armoede? Stichting kleinsteun.nl 06-34180256. Tevens gezocht: **(jonge) maatjes, gastadressen en donateurs!**

PSALMZANGAVOND + BOVENSTEM

D.V. MAANDAG 29 MEI (2E PINKSTERDAG)

MAARTENSKERK - TIEL - Toegang vrij!

Aanvang: 19.30 uur - Organisator: Pieter Heykoop

Leiding: Ds. A. Schultink - Coll. Noodhulp Moldavié

Magnesium Complex van NeoLife voor: een goede nachtrust - normale functies van spieren en zenuwstelsel - vermindering van vermoeidheid mei - kortingscode: MG05
Kommie 06-34826766
www.naturalhealthproducts.nl

W **VAN DER WILT**
RAAMDECORATIE

UW ADVISEUR
AAN HUIS

☎ 06 - 36 29 43 14
🌐 wiltraamdecoratie.nl

- Psychosociale & psychologische hulpverlening
- Huwelijk & relaties
- Seksuologische hulpverlening
- Toerusting & preventie
- Gastopvang
- Schoolmaatschappelijk werk
- Hulp bij gameverslaving
- Mediation & coaching

Het bieden van professionele, psychosociale hulp bij al jouw levens- en gezinsvragen, dat is onze missie. En altijd vanuit een heldere, christelijke identiteit.

De Vluchtheuvel biedt meer!

W stichtingdevluchtheuvel.nl • T 0113 - 213 098

De Vluchtheuvel
Christelijke psychosociale hulpverlening

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

ROSAHMODA
BABY- EN KINDERKLEDING

WWW.ROSAHMODA.NL
INFO@ROSAHMODA.NL

Waarom Paul Roescher?

Wij geven u twaalf redenen!

7

**Geén korting,
maar in één keer
de laagste prijs!**

PVC vloer. Incl. inmeten + Egaline + Primer + Egaliseren + Primer aanbrengen + Leggen Elders 66,-

Kraakprijs:
39,95 p/m²

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HARD

Totaal 17.500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Neem jij de stap?

We zijn voor het schooljaar 2023/2024 op zoek naar:

Locatie Ochten

- › DIRECTEUR
- › LEERKRACHT ONDERBOUW
- › INTERN BEGELEIDER BOVENBOUW

Locatie Kesteren

- › ONDERWIJSASSISTENT/
PEDAGOGISCH
MEDEWERKER

Uw brief en CV ontvangen we graag uiterlijk D.V. 2 juni 2023 en kunt u per mail sturen naar administratie@sebaschool.nl

Meer weten? Kijk op
www.seba-rehobothschool.nl

Contactpersoon Ochten
J.A. Zwerus (06 404 64 765)

Wegens grote belangstelling herhaald programma!

Leer-avonden in de spiegel van de christelijke traditie

Onze tijd vraagt meer dan ooit om persoonlijke vorming en toerusting. Waar komen wij als christenen vandaan, waar staan we, en hoe blijven we staande in een samenleving die steeds liberaler en inclusiever en onverdraagzamer wordt?

Interesseren u de huidige maatschappelijke ontwikkelingen? Bent u op zoek naar grondige vorming, verdieping en verrijking? Op **12 mooie avonden** lezen én bespreken we teksten uit onze eigen christelijke traditie.

Vanaf september start nieuwe serie leeravonden o.l.v. dr. Bart Jan Spruijt

In de spiegel van de christelijke traditie

📅 Start donderdag 7 september 2023

📍 Gouda

€ 175,00

Of meld u aan per avond voor € 17,50

Meer informatie of aanmelden? Ga naar

www.leskamer.nl

VAKANTIE in de BETUWE op boerderij-camping DE VIJVERHOF in OMMEREN. Tevens verhuur accommodaties.
www.campingdevijverhof.nl
 0344601973/065708822

begrafenisverzorging Den Hollander

- Alleen begravenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

☎ 010 - 460 05 09
 ✉ info@tdenh.nl
 🌐 www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

groei door eerlijke communicatie

Sjaak van Wijngaarden MOC

- interim management
- persoonlijke coaching
- bemiddeling & advies
- organisatiecoaching
- onderwijsontwikkeling

We gaan gefundeerde kritiek niet uit de weg en vermijden scherpe vragen niet. En met die aanpak hebben wij al velen kunnen helpen.

J&S is er ook voor jongerenhulp, (kerkelijke) vertrouwenszaken en gezinsproblematiek

J&S
 coaching en consultancy

zeer ervaren en erkende, universitair geschoolde professionals

tel. (085) 040 65 62 jscoachingconsultancy.nl

HOEKMAN Kantoor & Project

Levering in heel Nederland

Hoekman is uw leverancier van **tafels** en **stoelen** voor **kerk**, **vergaderzaal** of **consistorie**.

Maak een **vrijblijvende afspraak** bij u op locatie. U kunt dan kennismaken met onze **kwaliteit** en **jarenlange ervaring**.

Noordzandstraat 34 | 4401 CG Yerseke
 T 0113 572907 | www.piethoekman.nl

Van der Boom Boeken en Muziek

Voorstraat 41
 3245 BG Sommersdijk
 Telefoon 0187 - 48 26 14
www.boekhandelvanderboom.nl
 E-mail: info@boomboek.nl

JOH.DEHEER toetsen en meer, sinds 1898

UW ORGEL- ÉN PIANO SPECIALIST
www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
 3364 AE Sliedrecht
 Tel.: 0184-419 611

BROUWER PSYCHOLOGEN

Psychologische hulp voor kinderen en volwassenen

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking.

Kijk op www.brouwerpsychologen.nl. Of bel **0180 - 426955**

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen en Apeldoorn (nieuw)

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Bureau Mark.

Luisteren,
met oog voor elkaar.

+31 (0)6 53 29 69 57
mark@bureauark.nl

bureauark.nl

Kom eens langs voor een gratis kennismakingsgesprek, wij zijn specialist in **jongenshulpverlening**.

OUTBACKEXPLORERS®
...laet relaties weer lopen!

Kijk voor info en locaties op www.outbackexplorers.nl

Werken
waar liefde
woont

[cedrah.nl/
werkenbij](http://cedrah.nl/werkenbij)

Ben jij een coachende leidinggevende? Denk je innovatief en kun je anderen enthousiasmeren? Welkom als:

Teamleider Zorg/Somatiek

📍 Woonzorgcentrum Nebo, Zwijndrecht

Heb jij affiniteit met wonen en vastgoed en heb jij zin in een afwisselende baan bij een dynamische woonzorgorganisatie? Ben jij resultaat- en mensgericht? Welkom als:

Regisseur Wonen

📍 Centraal Bureau, Barendrecht

Cedrah
Wonen - Zorg - Dienst

Admodum

**Uw organisatie
weer gezond
én effectief**

WWW.ADMODUM.NL

de SAAMBINDER Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
Redacteuren: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

**Bijdragen van medewerkers,
boeken ter recensie en vragen voor de
rubriek 'Vraag en antwoord' naar:**

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk),
berichten en meditaties:**

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten en
beroepingswerk**

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

**Advertenties en familieberichten
aan Verloop drukkerij**

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór
de week van verschijning aangeleverd te
zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-
morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten
en advertenties zonder overleg aan te passen,
in te korten of zonder opgave van reden niet
te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

Geeft en leven

Bij het museum Yad Vashem in Jeruzalem staat op één van de monumenten een tekst uit Ezechiël 37.

Het Joodse volk leek ten onder gebracht, ten dode opgeschreven. Maar de profetie luidt: 'En Ik zal Mijn Geest in u geven, en gij zult leven, en Ik zal u in uw land zetten'. We zien deze woorden letterlijk in vervulling gaan. Hoeveel Joden zijn er al 'in hun land gezet?' Er zullen er nog velen volgen. De aangehaalde tekst komt uit het bijzondere visioen dat de Heere aan Ezechiël liet zien. Hij zag een grote begraafplaats vol met onbegraven beenderen. Het was totaal onmogelijk dat daar weer leven zou komen. De profeet krijgt de opdracht om op deze begraafplaats een preek te houden. Hij gehoorzaamt en er gebeurt een groot wonder. Alle beenderen komen weer bij elkaar. Er komen zenuwen op en vlees. Het worden weer lichamen. De adem ('de geest') wordt in de lichamen geblazen. De hele begraafplaats komt tot leven. Dit visioen is een beeld van wat de Heere zou doen aan het Joodse volk. Hij zou ze verlossen uit de gevangenschap van Babel. Daar waren ze 'als doden, als begraven'. Ze zouden terugkeren naar hun eigen land. Het wordt Pinksteren. Daar is dit visioen ook een beeld van. De Geest zal Zijn werk doen. Daar waar geen leven meer is, blaast Hij leven in dode zondaren. Hij zal dit onder jongeren en ouderen doen (Joël 2:28). Hij zal Zijn Geest uitgieten. Niet maar een klein beetje, maar het zullen stromen zijn (Jes. 44:3). Dat geeft verwachting. Het komt van Góds kant. Gelukkig maar. Anders bleef het een dorre, dode boel. Maar zelfs de dorre vlakte van de woestijn zal bloeien (Jes. 35:1). Het zal geest en leven zijn. Gezegende Pinksterdagen! ♦

Leestip: Ezechiël 37:1-14

► Museum Yad Vashem te Jeruzalem.

L. van der Ham, Krimpen aan den IJssel

Uit:

Het levenslied van Robert

's Avonds op zijn kamer kan Robert bij het geluid van de vogels prima gedichten maken. Hij maakt er ook een wijs bij om te zingen. Door het open raam is zijn mooie stem beneden op straat zelfs te horen.

Dan verschijnt David plotseling om de hoek van de deur. De twee broers lijken veel op elkaar, alleen hun oogopslag is heel verschillend. Robert kijkt vrolijk de wereld in, maar Davids ogen staan dof en moe. 'Kan het niet wat minder luidruchtig? Ik heb hoofdpijn'. 'Je hebt me zelf leren dichten', zegt Robert vrolijk. 'Heb je erge hoofdpijn? Zullen we samen weer eens naar Clarence Cottage gaan? Vorig jaar heb ik er zo genoten. Ik kan nu paardrijden als de beste'. 'Zoals veel andere dingen', zegt David. Hij komt verder de kamer in en gaat op de kussens bij het raam zitten. 'Jij hebt ook niks te klagen', vindt Robert. 'In klassieke talen was je altijd de beste, je hebt je rechtenstudie afgerond en bent nu zelfs secretaris van een belangrijk genootschap. Pa is reuze trots op je'.

'Hou op,' zei David. 'Ik heb alles maar gekregen. Van Lodenstein, een Hollandse predikant, heeft het mooi gezegd in een gedicht:

*'t Hoort den hemel alles toe
Wat ik denk en wat ik doe!'*

Robert knikt maar eens. 'Stoere taal, dat Hollands. Misschien ga ik het ook leren. Studeren is geweldig'. Hij wil David opvrolijken. 'Toe, laten we gaan logeren in Clarencefield. Tante is zo hartelijk'. David schudt zijn hoofd. 'Nee, ik heb er geen zin in nu ik zo vaak hoofdpijn heb. Ik moet vaak aan je denken als ik je bezig hoor. Je hebt al veel prijzen gehaald in je studie. Je gaat vaak uit met je vrienden, maar... heb je ook tijd om in de Bijbel te lezen?'

Robert haalt zijn schouders op. 'Ik doe altijd mee als we zingen en bidden en ik sla geen kerkdienst over. Wat wil je nog meer?'

vervolgverhaal | M.H. Karels-Meeuse - uitg. Den Hertog

Vraag en antwoord

door
ds. Labee

Geloofs- oefeningen

Kunt u mij vertellen wat 'oefeningen des geloofs' zijn? Deze uitdrukking komt regelmatig in de prediking naar voren, maar de betekenis is me onduidelijk.

Planting en oefening

In de levendmaking wordt de zondaar met Christus verenigd door het geloof. Het geloof wordt dan geschonken, 'niet omdat het aan den vrijen wil des mensen van God wordt aangeboden, maar omdat het den mens metterdaad wordt medegedeeld, ingegeven en ingestort' (DL, III/IV, par. 14b).

Dat ware geloof drijft een zondaar uit zichzelf en al zijn eigengerechtigheid. Een overtuigde zondaar kan niet rusten in de kennis van zijn ellende. Maar hij vindt ook geen rust in 'goede werken', zoals Bijbellezen, bidden, zoeken naar bekering of waar berouw over de zonde. Het ware geloof gaat uit tot Jezus en mag Hem omhelzen en aangrijpen.

Met de woorden van onze Nederlandse Geloofsbelijdenis: 'Wij geloven dat, om ware kennis dezer grote verborgenheid te bekomen, de Heilige Geest in onze harten ontsteekt een oprecht geloof, hetwelk Jezus Christus met al Zijn verdiensten omhelst, Hem eigen maakt, en niets anders meer buiten Hem zoekt. Want het moet noodzakelijk volgen, óf dat niet al wat tot onze zaligheid van node is, in Jezus Christus zij; óf, zo het alles in Hem is, dat degene die Jezus Christus door het geloof bezit, zijn gehele zaligheid heeft' (art. 22a).

Nu is het zo nodig dat er vervolgens geloofsoefeningen zijn. Zoals een jonge vogel niet altijd in het nest kan blijven liggen, zo moet de ziel als het ware worden 'opgewekt'. De jonge vogel moet leren de vleugels uit te slaan, gevaar te bemerken en voedsel te gaan zoeken. Dat gaat in een weg van vallen en opstaan. Het moet geoefend en beoefend worden.

Zo moeten allen die de gave van het ware geloof hebben ontvangen, uitzien

naar geloofsoefeningen. Er is vaak de klacht dat het zo ontbreekt aan geloofsoefeningen en dat het geestelijke leven zo blijft steken in de eerste beginselen. Dan is er weinig kennis van Christus en Zijn borgtocht, weinig kennis van de Vader en Zijn verkiezende liefde en weinig kennis van de verzegelende kracht van de Heilige Geest.

In elke geloofsoefening mag iets van de tweeling-welddad, rechtvaardiging en heiliging, worden gemaakt. Bij alle onderscheid in het leven der genade mag de vergeving door Christus' bloed en de heiliging door Christus' Geest worden gemaakt.

Gave en middel

Nu is niet alleen het geloof een gave, ook de geloofsoefening is een gave. Maar we haasten ons om daar aan toe te voegen dat we worden opgeroepen om de middelen te gebruiken. Het is Gods wil dat het geloof in ons hart geplant wordt door de prediking van het Evangelie. Daartoe stellen we ons onder de verkondiging van het Woord. En door het geplante geloof, dat uitgaat naar de beoefening, weet een ware christen zich geroepen om bezig te zijn met de genademiddelen die de Heere gaf. Bekend is het boek 'Het geestelijk leven' van ds. Th. à Brakel (1608-1669), waarin we lezen: 'Zeer noodzakelijk en profijtelijk is het voor een godzalig mens, die gaarne in zijn hart nu en dan gevoelen wil de genade Gods, en overvloediger worden in de zoete en zalige gemeenschap met zijn God en Zaligmaker, alle dagen te overleggen wat onze hemelse Vader en Verlosser al voor ons heeft gedaan, om ons te verlossen.' ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.